

REDACȚIA
câk Ferencz-u. Nr. 20
ABONAMENTUL
în Austro-Ungaria:
..... 20 cor.
..... 10 cor.
..... 5 cor.
..... 2 cor.
Duminică pe an 4 cor.
omânie și străinătate pe an
40 franci.
scripse nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20
INSERTIUNILE:
de un gr. zarboacă: pentru două săptămâni: a doua parte 12 bani; a treia parte 1 b. de fiecare publicare.
Adăți abonamentele, cât și înscrisurile sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru orșe și comitate:
Scrieri de necărie nu se primesc.

ul IX.

NUMĂR de DUMINECĂ

Nr. 17

DUĂ BROȘURI SENSAȚIONALE.

*) Vicarul mitropolitan Dr. Venceslav t din Praga a scos o lucrare intitulată *sprachliche und sprachlich-nationale t in polyglot en Staaten*, ear' episcopul Egger din St. Gallen (Elvetia) a scris o ură intitulată *Über Patriotismus*.

Numărul din urmă al revistei «Katoli-Szemle» face un extract mai larg al or lucrări a căror concluzie este că *«ca-ce jac statele pentru unitatea d' a este nedrept, ba lovește d'a dreptul intimentul creștinesc.*

Aceste două broșuri fac mare senzație ercurile ungurești, pentru-că ele par a rise nu numai pentru caracterizarea ce se petrec în Austria, ci îndeosebi ru a biciui șovinismul dominant dir: aria.

În resumat, episcopul Dr. Egger zice: «Cosmopolitismul este de condamnat. a de rău este însă și ~~naționalismul~~ a esces care proclama principiul că a statele cu o singură limbă au îndrepte. Șovinismul acesta face pe unele state prigoniască limba unei ori altei naționa- l. Spre acest scop se îndreptează în- sebi instrucția publică, urmata așa fel ca școală să stingherească cultura națională. dența asta e însă zadarnică. Locul na- al limbii materne este familia. Scopul alei elementare este să desvoalte limba care elevii o știu de acasă. Tendentele iniste provoacă și întăresc rezistența na- alităților. Poliglotismul nu este un rău tru state. Șovinismul este o rămășiță gândire a păgânilor cari au stăpânit a drept și prin vărsare de sânge asupra oarelor de osebite limbi. Creștinismul cu dragostea ce propovăduiește, a dă- at de mult acel princip».

Ocupându-se de aceste scrise, «Buda- i Hirlap» (dela 3 Mai) își exprimă spe- a că înaltul cler catolic maghiar nu se așsa influențat nici de scrisele episcopu- elvețian, nici de cele ale vicarului mi- politan din Praga care deși admite he- monia unei limbi, nu admit însă ca in- cția elementară în statele poliglotte să se a într'o singură limbă.

«Noi — scrie «B. H.» — cu alt chip a judeca lucrurile am susținut statul ar și cu el catolicismul maghiar, aproape așa de vechiu... Biserica rom. catolică ghiară a fost în frunte în privința culti- t spiritului național.»

Dacă sub «cultivarea spiritului național» înțelege cultivarea limbii maghiare ear'

nu și octroarea ei asupra naționalităților desigur că n'am avea nimic de obiecționat asupra rolului pe care-l joacă biserica cea atolică. Când știm însă că, într'adevăr, a- ceastă biserică merge în frunte în privința maghiarizării, când vedem cum pe Slovaci și Bunievați, dar îndeosebi pe Germani clerul catolic maghiar cu ajutorul bisericii vo- iește a-i maghiariza, când știm cum se for- țează lucrurile ca sub autonomia catolică să-i strângă și pe frații noștri de lege gre- co-catolică, scrierile celor doi prelați catolici au o deosebită însemnătate și înțelegem su- părarea care se degajează din următoarele pasagii ale articolului din «Budapesti Hirlap»:

«Nu știm ce înțeleg cei doi prelați sub naționalismul exagerat. Știm însă că agitatorul naționalist tocmai așa caracterizează și ei tendențele culturale ale maghiarimei, tendențe cari — conform dorinței manifestate mai recent (la alegeri!) în viitor trebuie accentua- te încă mai tare. Nu înțelegem ce vrea au- torul să înțeleagă când zice că tendențele ~~naționaliste~~ spiritul ce se degajează din întreaga desvol- tare a chestiei putem deduce însă că auto- rul vrea să țină departe biserica rom. cato- lică de lucrarea pentru realizarea aspirați- unilor naționale. De asemenea spirit nu avem nevoie!»

Credem și noi că pe șoviniiști îi supără rău astfel de scrise și nu-s împăcați de loc cu faptul că revista «Katolikus Szemle» a făcut publiculul maghiar cunoscut pe larg cuprinsul celor două broșuri. . .

Noi, se înțege, nu credem că de aceea publicul maghiar, saturat cu utopii șoviniste, se va îndupleca să primească ideile umane ale celor doi prelați catolici. Ne bucurăm însă când în corul strident șovinist s'ames- tecă și astfel de glasuri cari vestesc îndrep- tătirea luptei ce poartă naționalitățile.

Nou ministru al căilor fe- rate din Austria.

La facerea căii fe- rate din Alpi s'au descoperit mari neorin- dueli. Ministrul a cheltuit prea mult pe aceste, cu mult mai multe milioane, decât trebuia. Drept aceea sub-comisia dietei pen- tru căi ferate i-a votat neîncredere și era să-l voteze și comisia, de aceea fostul mi- nistru Wittek a abzis.

Urba noul ministru a fost recomandat dietei în ședința de Joi a Reichsrathului.

— În aceeaș dietă s'a făcut propunere din partea deputatului Stein și soții, în care guvernul e provocat să se înțeleagă cu gu- vernul ungar în privința tarifului vamal pen- tru grâu, secară, orz, cucuruz și boi, ca din

venitul, ce cade pe Austria să se înființeze un fond pentru ajutorarea muncitorilor, vă- duvelor și orfanilor.

E vorba ce face guvernul ungar cu astfel de venite. Ori și din ele ajută tot pe Săcul spre fericirea neamului?

Cas de incompatibilitate. În 15 l. c. la 5 oare comisia permanentă de incompatibilitate se va ocupa cu cazul lui Kabdebo Gergely, ab-s deputat în Ciucova. Locuitorul din Obad Trandafir Subu pe baza punct 1, §. 4 al articolului de lege XXIV din 1901 a anunțat, că Kabdebo e incompatibil. Drept aceea Kabdebo a recurs și pe mai departe la postul de viceșpan al Timișorii.

Abzicerea unui deputat. Foile maghiare sunt informate, că deputatul Neoplantei Szalay Lajos, fostul primar al Neoplantei, va abzice, Confrății noștri sîrbi vor avea prilejul să mai poată trimite un deputat naționalist în dietă.

Arad, 4 Maiu 1905.

Lista alegătorilor la Dieta care va fi în vigoare în anul următor 1906, se afișează acum 1—5 Maiu n. în țeara întregă spre vedere publică. Dreptul de reclamare ține dela 5 până la 15 Maiu. În restimpul ace- sta cei ce pe nedrept au fost lăsați afără din liste, își pot recâștiga dreptul, cei ce-au fost luați în listă pe nedrept, se pot șterge. E cel mai însemnat termenul acesta, pe care trebuie să-l avem în vedere voină a ne fo- losi de dreptul nostru din lege. Adică, după 15 Maiu nimeni nu mai poate cere să fie luat în lista alegătorilor pe anul viitor. Ter- minul precizat în lege e *neschimbat*. Antis- tiile comunale tocmai d'aceea sunt îndato- rate a vesti termenul acesta prin afișuri, ori cum se obișnuiește pe safe, prin tobă. Prin urmare trebuie să căutăm, dacă numele cu- tare, care altfel ar fi îndreptățit se află ori nu scris în listă, pentru-că dacă scăpăm ter- minul acesta, respectivul își perde pe un an dreptul său de alegător. la Curie neputând-se apela decât hotăririile comisiei centrale.

Comisiunea centrală a trimis două liste în sediul comunelor mari și a notariatelor ceruiale. Într'una se află numele alegători- lor pe anul următor, într'alta numele celor ce-au rămas din listă, fiind însă luați în cea a anului trecut. (§. 42 art. de lege XV: 1899). Tot în înțelesul acestui paragraf, an- tistia comunala e obligată a publica unde și când va fi expusă lista spre vedere publică. Dealtfel legea le hotărăște pe amândouă, va

Cel mai excelenți profesori și medici contra morburilor de plămâni, afecțiunilor organelor de il recomandă ca remediu cu efect respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă,

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și șleima și face să încetează așudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copil. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

277

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Svițera).

Sirolin

fi expusă în sediul notarintelor cercuale, la casa satului, din 5—15 Maiu, în care restimp dimineata dela 8—12 ore fiecare o poate vedea, dup' amiaz dela 2—6 ore fiecare o poate decopia. (§ 43 art. XV: 1899). In ce privește propria-i persoană, fiecare poate reclama. In afară de aceasta fiecare alegător, are dreptul în cercul sau electoral, a reclama împotriva ori cărnia care ar fi luat pe nedrept în listă. Reclamarea se face în scris, o reclamare se poate face și pentru mai multe persoane, despre recurs se poate cere revers. (§ 44 art. de lege XV: 1899).

Recursele acestea trebuiesc adresate comitetelor centrale a municipiilor (§ 46 art. de lege I.) și predate la antistia comunală.

Dăm mai la vale o formulă, pentru cazul mai obișnuit a censului de dare de pământ, cum au să se facă aceste reclame:

Oncorat Comitet central!

N. N. locuitor din . . . dupam cum arată alăturatul libel de dare, plătesc în dare de pământ . . . Cor. . . fil. Fiind în comuna noastră censul electoral, precum ni-s'a vestit . . . Cor. . . fil. darea mea de pământ întrece deci acest cens. Drept aceea ro On. Comisiune centrală să binevoiască a ordona înscrierea ulterioară a numelui meu în lista electorală.

Dat în 10 Maiu. . .

(iscalitura).

Dacă cineva pe altă bază de cens, nu pe cea a dării de pământ își reclamă dreptul, trebuie să aclude asemenea dovezile de îndreptățire

După-ce însă procedura aceasta reclamă oare-care istetime, rugam cu toată străduința pe conducătorii satelor noastre, preoți și învățători să ia în mână, în fiecare comună, ca nici un Român îndreptățit să nu-și pierză dreptul de vot.

Raport din Dietă.

Budapesta, 4 Maiu.

Sedința se deschide la orele 10^{1/4}, sub presidiumul lui Iusth. Deputați puțini, în toate partidele. Numai Românii sunt de față toți.

Privitor la Români, pot să vă comunic, că vor lua parte la discuția proiectului de adresă și anume combatând proiectul opoziției unite și prezentând un proiect de adresă deosebit. Proiectul acesta e gata de erl.

Se intră în ordinea de zi.

Contele Batlyányi, raportor al comisiei de adresă, ia cuvântul în discuție generală.

Pe un ton monoton, fără corolatură, arată întâiu de toate cele petrecute în politică în anii din urmă, fără a căror complectă cunoștință nu s'ar putea înțelege situația de azi. Acuză îndeosebi pe Tisza, care prin epistola dela Ugra și prin cele ce a mai făcut a provocat situația de azi, în același timp însă a provocat și începutul sfrișitului partidului liberal (aprobări între kossuthiști). Acuză partidul liberal că a amestecat în luptele de partid, la 18 Novembre, și persoana M. Sale (aprobări).

Continuă să însire toate cele petrecute și frâsele obicinuite din presa maghiară opozițională. Intrerupându-l liberalii, cari rid, le replică spunându-le că nu se lasă derutat nici de intreruperile nici de risul lor.

Arată însemnătatea adresei: M. Sa se ia cunoștință de judecata poporului dată în alegeri. În fața acestei judecați să se plece toți (aprobări sgomotoase). Il aplaudă sgomotos îndeosebi atunci când arată abuzurile electorale, scoțând în relief pe cele din Budapesta, unde s'a cheltuit enorm.

Declară că opoziția unită se străduiește să realizeze, pe cale parlamentară, ceea-ce a făgăduit în program și cuprinde în proiectul de adresă, în primul rând: reforma electorală, apoi împărțirea justă a cercurilor electorale, darea progresivă (pe venit) și scutirea de dare a minimului de venit necesar pentru viața celor săraci. Vorbește de nemulțumirea și sărăcia clasei de jos, care e silită să emigreze în America. Constată că nemulțumirile clasei sărace nu sunt rezultatul agitațiilor, ci a sărăciei care se întinde din cauză că guvernele nu s'au interesat de soartea independentii vamale și a pretensiilor militare, zicând că acest program kossuthiști îl vor cere numai când vor ajunge majoritate în Dietă. (Dietă, acum la orele 11^{1/2} este bine populată.) Vorbește pe larg arătând că n'ar fi nici o primădie pentru armată steagul unguresc și comanda ungurească.

Cât privește titulatura M. Sale, spune că la discuția amănunțită a adresei va arăta de ce comisia de adresă propune titulatura: „M. Voastră apostolească regească”, — omițând cuvântul „imperială”.

Termină, în aplausele kossuthiștilor mandând spre primire proiectul de adresă. Nagy Ferencz (profesor universitar) bește în numele liberalilor, arătând că e anormal când se intervertește ordinea de lucru cu M. Sa, se propune adevărat proiect de adresă către M. Sa înainte ca M. Sa să se fi adresat cu mesagiu către Dietă.

Aceasta s'a întâmplat numai la 1848, în vremea, la propunerea lui Kossuth. Stări noi erau însă acelea și majoritatea d'acum nu se să forțeze adresa d'acum, de oare-cede și așa este informat asupra lucrurilor, peus a ascultat părerile tuturor fruntașilor majorității. De aceea nici nu în contra cuprinsului, care are de obicei aprobat, și aprobat aproape în, și prinsul (aprobări între kossuthiști) ei este un pestilă îngreuna situația cu astfel de discuții. (Scaunul presidial îl ocupă Rakovszky voacă intreruperi și risete ironice când spui și liberalii doresc reformele de cari e vorba proiectul de adresă, ba crede că nici M. Sa află în acea adresă ceva ce ar trebui să par necondiționat. E vorba numai că oare pri fi zentarea adresei nu se îngreunează încă rearea crizei?)

Strigăte: De ce întârzie Regele?

Polonyi: Și mai ales guvernul, care vede n'a împărțit încă destule penzi grasice!

Nagy continuă, intrerupt într'una, să arate că nu era nici o necesitate politică de a prezenta adresa Desvoltă că din alegeri tot partidul stau pe baza dela 67 au ieșit biruitoare. (Nu 48-ist nu s'ar putea deci numi. Vorbind de Croați și afirmând că în chestii comune de croați au drepturi egale cu ceilalți, — ar

Rakovszky, vicepresidentul, neînțelegă a zis, îl intrerupe. Presupusese că a presint deputații croați în toate egali cu ceilalți.

Nagy F. continuă. Desvoltă tema că la tatal alegerilor nu dă indicațiuni destul de sitive pentru formarea cabinetului, de oare-cu tre partidele 67-iste nici una nu are majoritate (kossuthiști intrerup încă oratorul ahea tu vorbi) și se întinde pe distidenți, despre cari supune că dacă știau că opoziția aliată-alăca fel bazele dela 67, desigur nu intrau în ceea

Voci (dintre kossuthiști). Ei, asta vă desu

Nagy continuă să vorbească asupra atriin adresei că opoziția aliată se poate înțelege în pra chestiilor ardente la ordinea zilei. (Scaun presidial îl ocupă Justh). Zice însă că în proiectul de adresă nu lămurește nimic cum ar gr. na, ci se mărginește la generalități. Nu crei N s'au înțeles îndeosebi în ce privește darea progresivă! Și întreabă: Văți înțeles în chestiipartirii latifundiilor? (Aplause, sgomot mare) e cu majoratele ce este?

URĂ ȘI DRAGOSTE.

TEATRU POPORAL ÎN 3 ACTE.

DE

TR. I. MAGIER.

(Urmare și fine).

Sandru: Eu?! Cum s'o vând eu!?! . . . Da cine zice, că am vândut-o?

Porfirie: Nime nu zice, da am v. zut noi, că ne-au tăiat mai jumătate de pădure și d-lui n'are acolo parte nici de un butuc.

Sandru: Poate fi, dar eu nu știu!

Porfirie: Primarule, câte lemne ai vândut d-ta la di Herșcu, și unde sunt banii?

Sandru: (strîmătorat) Eu . . . vezi . . . apoi i-am vândut 20 de fire de lemă cu o sută de coroane și banii sunt gata.

Porfirie: Foarte bine! D-ta ai vândut 20 de lemne și dumnilui a tăiat 636 de lemne. Noi toate le-am luat în seamă cu martorii și domnul Herșcu, a păgubit comuna cam cu 3000 de coroane.

Herșcu: Se mi bată Domizo, dache facut io atita paguba la satu, numa porfirie este dușman la mine, che nu ținut la el se fi primar.

Porfirie: S'o adeveri el lucru și d-ta ai să dai seamă, că eu încă dau seamă de vorbele mele.

Skérczi: Domita nu face vreava, che aprinde un foc pe care vre domita odata se stinge pe el și nu mai putea.

Porfirie: Focul l-au aprins alții și tot ei vor și avea să-l stângă.

Mai mulți: Așa-I, așa-I! . . . Unde-s banii?!

Sandru: Eu dau samă și raspund, de ce știu și de ce au venit în mâna mea.

Mai mulți: Da pentru ceialați?

Porfirie: Va răspunde, cine se va cădea!

Notariul: Mie nu-mi faci năcaz.

Herșcu: Nici la mini nu frichi, io om de omenie! . . .

Skérczi: (cătră Porfirie) Te joci domita cu averea domitale . . . io aratam!

Porfirie: Oncorat comitet! Eu zic să nu luăm la cunoștință nici un fel de socoteli. . .

Mai mulți: Nu, nu luăm!

Porfirie: (continuând) . . . ci să cerem ceretare dela comitat.

Mai mulți: Primim! . . . Primim! . . .

Prălea: (în parte) Auă-maică! asta o fi o faină cauzie creminolă! . . .

Notariul: (furios) Vom vedea cu cine vă jucați voi! . . .

Skérczi: Lasă pe ei la mine, că ști io paragrafi la ei. . .

Herșcu Invațam noi omenie pi voi. (de-odată se prinde de cap vactându-se) Ui ve! . . . ui ve! . . . la capu mio! . . .

Toft: (radicându-se). Nu ni frică! Vom vedea! . . . Nu mai suferim! . . . Nu . . . nu! . . .

Prălea: (în parte) Să mă calce vaca, dacă aş vrea să fiu amu în dolomanele cuiva! Uf taico! Aci o fi o mânăproprie! . . .

(Cortina cade).

ACTUL III.

(Odaie țărănească frumusească cu ușa în dreapta, în fund fereastră, în colț pat. În mijlocul odăii masă și scaune, pe perete orologiu și icoane).

Scena 1.

Sandru, apoi Raveca.

Sandru: (cu capul plecat pe masă. Se sc. și se preumbliă suspinând, apoi iară se as. Pe mine știu că m'o bătut amar, dac'o, bătut pe cineva în lume! . . .

Raveca: (întră ștergându-se la ochi și în tându-se). Ană-io Sandru meu! . . . Aua-io Irgi mea! . . . Aua-io Iorgu inamii! . . . O, da ce-mi dat să ajung!?! . . .

Sandru: Acuma-i așa măi muere, o căznim ori ba! . . .

Raveca: (așezându-se pe un scaun) Sandru pentru Dumnezeu, . . . da cum te-or putut se accia lua din minte?! . . . Da cum te-or p. nărozi pe tine, om cu cap ce ești tu?! . . .

Sandru: Dapoi vezi Ravecă, pe omul pătit așa îl pot prăpădi oamenii cei vicleni. Așa mi-a fost și mie scris bagsamă, să mă vâd din păntania mea! . . .

Raveca: O, nu i cruce maica Precista, acum e mai târziu de-a te mai învăța tu. Ne-or mâncat norocu și a nost și a pruncii și ne-or adus la straiță de cersitor! . . . O, Sandule, Sandule că-s în doagă de-am pe mințile!

Sandru: Caută-ți de treabă. Ravecă, nu mai ferbe, și nu-ți cătrăni sufletul, — o fi ceva și din noi, că doară nu ne-o lăsa D. să perim!

Raveca: Rușinea asta mă bagă în pământ. Neam de neamul meu n'a avut de lucru fișcalii, și acuma să vina ei să ne cuprind averea noastră și a pruncilor și să ne mă sudoarea noastră și truda noastră cea cruntă

Voc (dintre kossuthiști) Așteaptă, o să vezi! Nagy își exprimă de altfel părerea, că vii-guvern va fi de lungă durată, deoarece este dreptare în situație: partidul kossuthist s'a uit — se vede — să lucreze în guvern, ear umal să critice și să stea într'o intransigență pă de principii.

(Ședința se suspendă pe 10 minute).

Ședința se redeschide la ora 1 1/4.

Kossuth Ferencz între aplauzele partidului declară că primește proiectul de adresă, dar astine neștirbite principiile și va lucra pentru zarea lor. Partidul 48-ist crede a servi însă inlesnind coaliției venirea și starea la pu-pentru a stărpi abuzurile și fără-de-legile și ne fundament unei ere noui, de guvernare ită și de zidire a statului național-maghiar. nizează cu Nagy, care a prezentat pe kos-ști ca și când în trecut n'ar fi lucrat, ci nu ar fi criticat. Se știe însă — zice — că noi trecut am sprijinit ori-ce idee bună, ori din arte ar fi venit. Neagă că proiectul de adresă fi destul de ciar și precis, explică de ce nu a să fie în proiectul de adresă toate preten-kossuthiste. Nu este însă nimic în proiect ce în contradicție cu principiile noastre.

Susține că prin prezentarea adresei se face cil fărîl și tronului, căci nu se poate presu-ca regele să nu ia în considerație cele ce vor spune. Asta nici n'ar fi constituțional a spune. Intrebă pe Nagy: de ce se indoiește lungând la putere coaliția, n'are să fie în si-si înțelegere? Apoi dacă nu va fi înțelegere vor avea încrederea Dietei, pur și simplu r da vot de blam.

De altfel programul nostru comun este: *„sistemul de până acum!“* (lungi aplauze).

Tomasich (croat) cere voie să poată citi o arăție în numele deputaților croați.

Președintele, consultând Dieta, îi dă per-neea.

Tomasich citește declarația. În ea se ac-cează drepturile autonome ale Croației, din-și limbii, ea singura oțicioasă și dorința ca armata s'ar organiza pe baze naționale, să se vorbească și limba croată în armata comună (kossuthiștii murmură). Declară că nu este pen-dependența vamală, deoarece ce o crede pă-voare pentru Croația și Slavonia. Nu primește sa.

Darányi Ignátz vorbește în numele disiden-ței. Primește proiectul de adresă și polemizează Nagy.

Cere de altfel ca în proiectul de adresă să se pună vechia titulatură, pentru a înconjura ori-explicație ori hănuială.

Ședința se ridică la orele 2.

Conzistor plenar.

Arad, 4 Maiu n.

Conzistorul din Arad s'a întrunit în ședința plenară sub presiunea P. S. Sale d-lui episcop diecezan Ioan I. Papp. Ședința a fost bine cercetată.

În ședința s'a stabilit raportul conzistorului plenar către Sinod.

Al doilea obiect a fost chestiunea episcopioilor. Conzistorul a fost surprins de o frumoasă lucrare ce cuprinde în sine istoricul și starea fondurilor și fundațiilor cari ar cădea sub împărțire între Arad, Timișoara și Oradea mare. E cea mai temeinică și reală lucrare din toate câte s'au făcut până acum în aceasta importantă afacere, căci cu cifre reale învederează adevărata iconă a chestiunii episcopioilor. Va să zică Sinodul va fi în plăcuta poziție de a delibera și decide în deplina cunoștință de cauză.

Al treilea obiect a fost alegerea de protoprezbiter în Halmagiu. Precum se știe alegerea a fost atacată pe motive de mijloace nepermise ce s'ar fi folosit în favorul alesului Cornel Lazar. Conzistorul la timpul său nu a voit să închidă ochii înaintea abuzurilor despre cari se afirmă în protest, că s'ar fi comis și deși regulamentul nu admite protest, decât recurs de nulitate în chestii de defecte formale, și deși este în drept a denumi pe cine vrea din cei ajunși în rentar, cu toate aceste condus de sentimentul puritanismului și pentru liniștirea protestatorilor n'a intrat în meritul, înțării, ci a ordonat cercetarea din care a rezultat, că contra persoanei părintelui Lazar, nimic, ci nime nici n'a ridicat măcar un cuvânt de jalbă, că direct ori indirect ar fi făcut ceva nepermis în interesul alegerii sale. Tot ce s'a susținut a fost, că socrul său și un nepot al acestuia ar fi cortesit cu bani și cu beaturi pentru părintele Lazar. Pretinșit mituit însă sub jurământ au mărturisit, că acuzele nu sunt adevărate, dinșii n'au fost căpătuși de nime și nici un martore nu s'a aflat. Astfel dovedindu se pe calea cercetării că acuzele sunt lipsite de temel

și forțate de către unii oameni nemulțumiți cu rezultatul alegerii, ori mai bine zis atinși de către oameni cărora nu le pasă de liniștea bisericii, conzistorul a decis să intre în meritul alegerii și dintre doi candidați cari au întrunit voturi, cu totalitatea voturilor a numit de protoprezbiter al Halmagiului pe părintele paroch al Almașului Cornel Lazar, care în sinodul protoprezbiteral a întrunit m l multe voturi, adică 39 față de contracandidatul care a întrunit 28 voturi.

În fața majorității sinodului protoprezbiteral; în fața corectității cu care conzistorul a ascultat pe protestatori și le-a cercetat gravaminele și în fața votului unanim a conzistorului sperăm, că vor amuși supărăriile cari învrăjbiseră pe oameni și se va restabili în Halmagiu iarăș pacea și bunăvoința spre binele neamului și a bisericii.

Scrisoare din Viena.

Sărbarea Invierii Domnului în Viena. — Denumirea dlui Pavel Boldea de protoprezbiter militar.

Sărbătoarea sfințelor Paști s'a serbat și anul acesta cu mare solemnitate, deaină de Românii din Viena și de „Clubul român“ care a luat inițiativa și a făcut un călduros apel ca membrii coloniei române să participe în număr cât mai mare la serviciul divin ce se ține aici cu mare solemnitate militară.

Sâmbătă în săptămâna patimilor după serviciul divin, la care au participat mulți din colonia română s'au mărturisit și împărțit cu sfințele taine ale cuminicătorei multe dame române și peste 60 de elevi și eleve a diferitelor institute. Dintre care durere se află peste 40 de lice de români numai în claustrul străin de neamul nostru „Notre Dame de Sion“ partea mai mare originare din România.

S'a celebrat învierea la care mormântul au fost priveghiat și cu spalir din partea alor 8 suboficieri și 48 voinici ai regimentului de infanterie 51.

Întreg ceremonialul a decurs cu pompe și paradă, iar răspunsurile le-a executat corul format de soldați români instruiți de protopopul nostru militar dl Pavel Boldea.

Tot așa de nălțătoare a fost și liturgia celebrată Luni în 1 Maiu st. n. la 10 ore a. m. la care afară de soldații români aflați în Viena și colonia română au mai participat și o mulțime de străini.

Sandu: Muere, nu mai vorbi, că simțesc că mă inec! (La ușă se aude bătând).

Scena 2.

Cei de sus, Pravea.

Sandu: (în parte). Cine se fie!? (Tare). Intră...

Pravea: Dee D-zeu noroc și bine!

Raveca: Mulțumesc D-tale om de omenie. Placă pe un șcaun!

Pravea: Foarte mulțumim!... da am venit cu o vorbă la dumniavoastră.

Sandu: Se auzim Prave!

Pravea: Domnu părinte Sinesie și Porfirie primarul cei nou, m'or trimis să te înștiințez, să faci bine să-l aștepti acasă, că acuși vin cu o treabă la D-ta.

Sandu: Primarul?

Raveca: (surprinsă). Domnu părinte?!

Pravea: Chiar așa precum vă spun.

Raveca: Ce-o fi având cu noi?!

Sandu: Bine!... vom vedea. (În parte către Raveca). Tu Raveca, vină-ți în rând o țără (Raveca iese).

Pravea: Auzi primarul, să mă bata soarele, dacă nu mă roade la inimă de întâmplarea cea rea!...

Sandu: Las'o așa Prave, D-zeu e sus și ne vede!...

Pravea: Știu primarul, cine te-a mâncat pe D-ta, dar și pe ei îi bate D-zeu... Herșcu ne-o făcut mai multe drăci, dară și pe casa lui e pus pecetu dela trebonal și imi pare că și cu bleascu o gata!...

Sandu: Da de ce?

... O, amărîta de mine ce-mi fu dat... mi fu rinduit s'ajung!...

Sandu: Pedepsi-o Dumnezeu, pe cei ce au făcut nouă asta!

Raveca: Ce-mi ajunge mie că i-o pedepsi ei?!... Ca văd că i-o și pedepsit, că dela ele cea gulerat i-o cuprins și casa pentru că aceia a satului și după ștregarul acela fecior a lui, umblă legea să-i prindă, că nu ce cărți mincinoase a făcut pe bani la ei?! O, vai de capul meu!...

Sandu: M'au luat din minte, când am fost în bubele și ști că mi-o vorbit și de căsătorie!...

Raveca: Ca ți-am spus eu atunci, că mie mi place de flindăru ăla, că nici ochii în bine în cap. Mi-s'o năzărît mie că ei umblă să lucruri rele, dar tu n'ai vrut să-mi crezi, și crescuse hatîru să te încuscrești cu d-nii... mănca-i săcătatea și amaru ce mi-or pus ei mie pe inimă!...

Sandu: Așa-i lumea!... Dacă nu-ți deschizi ochii, uite poți potichni!...

Raveca: Pentru căți bani e cuprinsă averea astră, spune-mi adevărat?

Sandu: La ce să mă ști muere?! Bărem nu-ți mai ferbe capu cu aceea!...

Raveca: Ba spune-mi Sandule să cunosc ce primejdia, în care am ajuns!...

Sandu: Pentru notariu am iubscris 2500 coroane, pentru Olodar 1800, apoi mai am să lu în niște bani sătești cam 1500 coroane și ai sunt încă spese, cu tot se apropie la șase mii de coroane.

Raveca: O, fripta de mine!... Ajungem iar pe drumuri!... Pe cine o mai putut oare rta D-zeu așa ca pe mine?! O, săraca, săraca

Iosana lui Miron... acuma-i cred eu ei!... Acuma văd eu în ce foc arde ea de doi ani! Și pe Miron fierțit l'o pus potca, să chezașiască pentru cumnatu-sau Zenovie, și-i mănca Herșcu!... Vându averea de pe el și-i lasă calic!... din aceea se și băga în pământ!... Ear bieteile, bieteile de ele plâng și se vactă și acum!... Pacat de așa suflet de muert, că mai truditore, decât pe Iosana nu află în zece sate! Dapoi biata de fată! Vrednică și harnică de nu are păreche în sat!... dar în zădar, dacă li-o mănca alții norocu!... Ajungă-i mâna lui D-zeu pe nelegiuitul de Olodar, cum a vrut să mănca și omenia fetei, da fată mai de omenie de cât biata Lină eu nu cunosc, măcar că și eu știu ce plătesc oamenii!... Vezi, vezi Sandule, nu vrusești s'o luăm după logu, că tot la bani lăcomiști, apoi faci la ce ajunsem!... Izgoniști din casă și buna-tatea de prunc și astăzi umblă fără nici un că-pătâi din coac în coloi!... O, Doamne, decât așa viață, mai bine curmă-mi zilele se nu fiu de amar pe lume!... (plânge).

Sandu: Lasă muere nu te mai boci, că-mi arde și mie sufletu, nu-mi mai pune și tu foc pe el!...

Raveca: Da cum să nu mă bocesc Sandule... Ști tu ca eu totdeauna ți-am ascultat vorba ta. Da se mă fi ascultat și tu barem pentru Irina, s'o dăm după dascălul, că-i om de treabă și de omenie, da nu vrusești, și-i măncațăm norocu!... Ea plânge și se uscă pe picioare!... Și tot s'au rugat lui D-zeu, să-ți moie inima, da acum s'au isprăvit și cu căsătoria ei!... O, săraca Inger de fată, cum ajunse de plânsul oamenilor!... (plânge).

Meritul la reușita acestor festivități îl are dl protopop Pavel Boldea, care știe să servească și să predice așa frumos și care se bucură de iubirea tuturor, ca și avut ocaziune să-l cunoască ca om social, preot și ca român.

Mai mare bucurie ne a făcut însă vestea că Majestatea Sa Prea grațiosul nostru Impărat Francisc Iosif I. a denumit chiar în ziua de Paști pe iubitul nostru părinte Pavel Boldea de protopresbiter militar.

Colonia română adunată Dumineca seara în adunarea socială a „Clubului român” în restaurantul „Magistrat” a și dat expresia sentimentelor ieși de bucurie și prin rostul dlui Dr. Panfiliu Dan consilier aulic prin un discurs solemn a felicitat după merit pe bravul nostru protopop militar.

Mari au fost ovațiunile și după serviciul divin, când dl protopop a binevoit a întruni la masa sa ospitală pe reprezentanții „Clubului român” pe mai mulți Ardeleeni, Bănățeni, Bucovineni și Români din regatul liber.

Dee Dumnezeu, ca dl protopresbiter Pavel Boldea să fie și în viitor tot așa vesel, vioi și român bun bucurându-se încă mulți ani de cinstea, de care pururea a fost și este părtaș.

Viena, în 2 Maiu 1905.

Cu distinsa stimă:

Dânula.

Din Chioar.

— Aprilie 1905.

În treaba „Reuniunii de cântări” și a „corului de plugari” din Somcuta-mare s’au scris mult și multe în „Gazeta de Dum” din a. t. ce apare în Șimieul-Silvaniei. Însă precum dovedesc faptele, în loc de leac pentru vindicarea boalei, se vede, că toate acelea au fost numai o schimbare de vorbe, fără de ceva folos real, căci reun. de cântări și corul plugarilor numai cu numele mai există. De 3—4 ani înapoi, nu se țin prelegeri de loc cu coriștii, nu se cântă în biserică, nici nu s’au dat barem un singur concert de cântări și coriștii. Însă conducerea Danu: Ema Pop, în tott ani cu un fel de mândrie erau priviți Somcutanții de publicul românesc din acestea părți atât de espuse maghiarizării.

În cât știu eu, afacerile acestei reuniuni sânt atâta de neglijate, încât pentru anul 1904 nu s’au ținut nici adunarea generală care — conform statutelor este a se ține în tot anul regulat în luna lui Decembrie. Pentru a. c. comitetul reun. n’au avut nici una din adunările ce sunt a se ține în toată luna oct. În Febr. a. c. am fost surprins cu o invitație la o pe-

trecere, aranjată de reun. de cântări. Toți, cari au luat parte la acea petrecere se întrebă: cum reun. de cântări aranjază petreceri fără de a cânta barem un „ugios”?... În cât știu eu președinte al reun. de cântări este dl Nicolae Nilvan, ear vice-președinte protopopul Ioan Sârbu, cari au datorința a lămuri publicul românesc în privința regresului acelei reuniuni. Ca membru fondator al reuniunii rog pe asta cale pe sus numiți a ne lumina în treaba aceasta și a-și face datorință impusă de statute spre înaintarea intereselor reuniunii și a corului.

Un membru fondator.

NOUTĂȚI.

ARAD, 5 Maiu 1905.

— Din cauza sf. sărbători de mâne (Sfântul Gheorghe) n-rul peoxim al fo noastre va apărea numai Lună la omiază.

— Dar regesc. Majestatea Sa a dăruit din caseta-i proprie 200 cor. pentru restaurarea bisericii gr. or. din comuna Macedonia.

— Comisari guverniali în școlile comerciale. Ministrul cultelor și instrucțiunii a delegat pe prof. univ. din Cluj Dr. Márki Sándor, la examenele de maturitate, ce se vor ține ast an la școlile comerciale sup. din Arad și Lipova.

— Regina Angliei în Athena. Regina engleză Alexandra Marți la trei ceasuri după amiază a sosit în Pireul Atheniei. A fost întâmpinată de regele George și familia pe corabia Amfitrite. La gara din Athena a fost așteptată de miniștrii, diplomații și officianți. Ear mulțimea poporului striga hurah.

— Un primar nevređnic. Dreptul de candidare al fibraeelor, un drept rușinos, nevređnic de statele civilizate, a produs multe neajunsuri prin cele mai multe comune. Nu vrednicia omului, nu stima și iubirea consătenilor săi este scara, prin care se trece dintr-o clasă în alta.

— Regina Angliei în Athena. Regina engleză Alexandra Marți la trei ceasuri după amiază a sosit în Pireul Atheniei. A fost întâmpinată de regele George și familia pe corabia Amfitrite. La gara din Athena a fost așteptată de miniștrii, diplomații și officianți. Ear mulțimea poporului striga hurah.

omenia sătenilor săi, până ce are încrederea răului? Și apoi cine nu știe, că în Sepreuș adăruit să moară 7 Români, toți capi de familie șiânduși prunciul pe uile pentru un primar esricit, care tot așa se bucura de „încrederea” a fibirău.

O, iubiți frați din M.-Radna, ceea- scrieți D-voastră despre prăpăditul de Tripon să nu credeți, că e numai la D Vo în tot satul e așa. În tot satul să găsește Todor Tripon, care făcându-se coadă de unei nețrebnițe, e ținut în slujbă cu tuturor păcat-lor sale. D’apoi pentru ce noi Români? Și asta este una din bubele, or stîrpire o urmărește lupta noastră.

Și ce-ați putea D Voastră aștepta în cu un fibirău ca Péczely? Ne arătați nevrednic ce este, Tripon a fost pedepsit tribunal cu 20 coroane, de comisia administrativă cu 60 cor., cum acuzat fiind cu furătura de sătesc și-a dat și abdicarea din postul de primar dar fibirăul Péczely, punând la o parte l-a candidat din nou pe dînsul și a eschiscandare pe doriiți poporului. Acesta e Tri Voi mergeți însă mai departe. Ne arătați locul casierului de omenie ce ați avut, a tot un nepot de al primarului cu numele Vigi, care a stat în închisoare pentru furt și fost suspendate drepturile politice. Dar mergeți mai departe. Ne arătați, cum la postul de judecator a ajuns Nicolae Mili, care a șezut la închisoare pentru omor. Fără îndoială frumoasă antismunală!

Acestea ni le arătați voi. Dar credeți, ce vi l-a candidat pe Triponul D-Voastră, este bun decât dînsul? Dl Péczely credeți, că este bun? D’apoi că despre dl Péczely un scriitor a scris, că e un om de nimic, și a vedid ce a zis, căci părintele dl Péczely, jurtor din Oradea-Mare Pa achitat scriitor.

Ne întrebați, că ce să faceți? Mărturisesc, că nu vă știu da nici un sfat. Tripus de dl Péczely, Péczely de fișpanul de judecată de aci la noi în Budapasta — dar aceștia toți duc poporul românesc luptă pe moarte și viață. Iată de ce fraților, nemieste Românul, care când vin alegerile de la Dietă, se duc și și da votul la cei ce jinesc creaturi ca Tripon și Péczely. Acum nu alt sfat pentru voi, decât să tăceți, să răși și să învățați. Să aveți în sfârșit încredere altă pedeapsă, decât cea a oamenilor, în ped Celui de sus, acărui mână de obicei accunge, unde nu străbate cea omenească.

— Despre un sculptor. Ni-se cere a cărea următoarelor:

Aureliu Cotirla din Oravița-română scria de lemn, a lucrat pentru biserica gr.-catolică

Pralea: Dapu acum abia mai răsufliă, decând l’o cuprins antifisul cel rău, când o ieșit avocatul la ei... Herșculeasa câtu-i ziua și noaptea sbeară, ca și când ar fi încaput în altcelele!

Sandu: Nenorocire destulă și acolo!

Pralea: (privind). Încă văd pe fereaștră, că vine primaru cu domnu părintel... și Iorgu îi cu ei... cu ies aci afară, până întră ei. (Iese).

Scena 3

Sandu, Răveca, Porfirie, păr. Sinesie, Iorgu.

Răveca: (întrând). Eacătă-i vin Sandule!... Stau și eu cu tine în calea lor, că văd, că vine și Iorgu?

Sandu: Stați și tu! (Ciocnire în ușă) Întră!

Preotul și Porfirie: (salută). Bună ziua!

Sandu și Răveca: Mulțămim dumneavoaștră!

Sandu: Placăți un scaun!

Preotul: Sandule dragul meu, vă mulțămim frumos!... Poate, că vom șede, dacă va vrea și îndurarea lui D-zeu!... (Pralea se ivește la ușă și ascultă)... dar înainte avem de vorbit o vorbă foarte serioasă.

Sandu: Ascultăm bucuros, domnule părinte!

Preotul: Dragii mei oameni buni, Sandule și Răveca!... Știm durerea, ce a dat peste D-voastră și peste casa D-voastră... Oamenii răi și vicieni, au făcut pe un timp să se întunece bucuria din această casă, dar ochiul lui D-zeu e deștept și ajutorul lui acolo e mai aproape, unde primejdia e mai mare... Știm și aceea, că între D-ta și feciorul D-tale Iorgu s’au întâmplat neînțelegeri, pentru-că n’au putut primi învoirea părințască, să se poată căsători

cu o fecioară, cătră care Pa tras înimă. Dragii mei, acum vin eu în numele Iorgului să vă cer învoirea D-Voastră... Lina fiertatului Miron Maguran precum știți D-voastră, printr’o întâmplare nenorocoasă au ajuns la săracie, dar o știe lumea, că e o fată harnică și cinstită... D-zeu au avut și de ea grijă și milă și i-au răsplătit sătornicia și bunătatea inimei!... Iată dragii mei, (scoate din haină o hârtie) actul acesta, despre care afară de mine nu știe aici un suflet de om, l’am primit asară din România dela tribunalul de Ilfov, în care, conform dorinței lui Zenovie Maguran unchiul Linei, dus în țară după nenorocirea știută, agonisindu-și acolo o avere de 12.000 lei în bani gata, a murit în zilele aceste, numindu-mă pe mine de tutor lasamentar, în care întreaga avere o lasă nepoatei sale Lina. Tribunalul mă provoacă să radic banii pe sama fetei!... (murmur de surprindere). Acum dragii mei, cred că nu mai stă nimic în calea fericirii tinerilor. Vă rog dară să vă dați învoirea D-voastră. (Pralea la ușă ascultă cu gura căscată, Răveca plânge în cătrântă).

Sandu: (mișcat adânc, se lasă pe scaun) D-zeule mari sunt minunile tale!

Preotul: Sandule dragul meu, ce vorbă ne dai?

Sandu: (suspînând). Domnule părinte, acum noi suntem săraci!

Preotul: D-zeu iarăși vă trimite bucuria și fericirea în casă!

Sandu: Iorgule, iartă-mă! (Iorgu îl îmbrățișază)

Porfirie: Frate Sandule, acum și eu am o rugare cătră dumniata!

Sandu: (mișcat): Spune frate Porfirie! Porfirie: Eu vin în numele domnului vătător Călin, să-ți cer mâna fetei D-tale.

Sandu: Nu e supărat Călin pe mine!

Porfirie: Nici vorbă!

Sandu: Dumnezeu să le ajute!

Preotul: Pe Iosana și pe Lina sub a vânt, le-am chemat aici la școală. Putem trimite după ele și și după învățătorul sa!

Sandu: Da d-le părinte!

Preotul (observând pe Pralea la ușă): Pe se mergi d-ta până la școală, să poftesci mele meu pe dl învățător, pe Iosana lui și pe fata ei Lina, — dar despre altceva grăiești o vorbă!...

Pralea (voios): Mă duc pr’onorate nule părinte, mă duc ca prizneru!... (pleacă) Sandu: Răvecă! Chiamă și pe Irina (Răveca iese).

Porfirie: Acum frate Sandule, la rî meu te rog să mă ierți, dacă te-am supărat treburile noastre comunale.

Sandu: Știu eu bine frate Profirie, ce ești omul dreptății. Alții mi-au făcut mie pasta. Pe d-ta nu sunt de loc supărat. Iacă mea frațiască! (Îi întinde mâna).

Scena 4.

Cel de sus, Răveca, Irina (întră am... Irina (sfioasă): Bună ziua!... Sărut domnule părinte!

Porfirie: Noroc, dragă!

Preotul: D-zeu să te binecuvinteze!

Irina: Poștiți luați loc!

Preotul: Mulțămim dragă!... Mai puțin așa!... (Batere din nou la ușă).

... un chivot pe altar cu prețul de 200 coroane donaționea poporeanului Ioan Gherga. — Acest chivot atât ca forma estetică cât și ca soliditate este mai pe sus de așteptare de artistic și bine executat.

Aureliu Cotirla prin dibacia și istețimea ce- o posedă în măiestria sa se laudă pe sine, noi ase- menea îl recomandăm ca pe un om și măestru vrednic de toată încrederea *Oranița-română*, la 23 Martie st. n. 1005. *Ioan Bogdan*, inv. ca no- ar. *Victor Porușiu*, paroh protopop ca președinte.

— **America și Sorbona.** Americanii voesc să-și câștige în bairina Europă profesori pentru catedrele de pe la universitățile lor. Neavând destul oameni învățați pe la ei, s'au adresat mai ales la Sorbona din Paris.

Unul din profesorii cei mai de samă ai facultății de litere din Paris a fost invitat să ia o catedră la universitatea din Cincinnati. Baul american nu a avut de asta dată destulă putere.

Profesorul a refuzat ofertului lui Artaxerxes: el nu vrea să părăsiască „dulcea Franță” pentru banii Americanilor.

— **Logodnă.** Primum următorul anunț: *Elena Hosszu* de Mesteacan Dr. *Ioan Vajda-Nevoed* de Gârbou logodiți. Multe felicitări!

— **Deprindere de arme pentru rezerviștii din Arad.** Comanda regimentului 8 de honvezi din Lugoj a scris la secția militară aradană să ducă la cunoștința rezerviștilor-honvezi din 1900, 1898, 1896 și 1894, că de vreau să ser- viască în loc de August din 25 Mai începând, să-și dea rugățile până la 15 Mai.

— **Invitare la concertul împreună cu teatru** ce se va arangia din partea corului vocal din Căcova cu ocaziunea Hramului sf. bisericii în 18 Aprilie (6 Mai) 1905 în localitățile ospa- rieițel marf din loc. Programa: 1. „Ramis bun” cor mixt de A. Popovici. 2. „Morarul” cor mixt cu soli de I. Vidu. 3. „Negruța” cor mixt cu soli de A. Popovici. Teatru: *Ură și dragoste*, teatru popular în 2 acte de Traian I. Laciu. După producțiune joc. *Inten-* *ționale*: pentru șezut locul I. 80 cr., locul II. 60 cr., locul III. 40 cr., pentru stat 20 cr. In- *te-* *na-* *ționale* la orele 8¹/₂ ore seara.

— **Trupe internaționale pe insula Creta.** Turburările din Creta amenință tot mai mult pacea. Nemulțumiri și-au adus și arme. Curtea din Athena nu privește cu ochi buni mișcarea cretană, în fruntea căreia stă prin- țul *G-orge*. Totul pare înzadar. Jandarmeria strătătată prin proclamații nu voește să puște asupra poporului. După telegramele din urmă *pu- ca* *Cre- tet* e așa de amenințată, că

marile puteri vor fi silita să trimită trupe pe insula Creta.

— **Sărbătorirea lui Roentgen.** Acum zece ani a aflat Röntgen, razele numite după el. În ono- area lui societatea cu acelaș nume din Berlin a început un congres Marția trecută. Iau parte băr- bații foarte distinși, mulțime de medici și profe- sorii universitari

— **Epistola pecetluită pentru cei doi mi- nistrilor de externe.** Ceva neplăcut s'a întâmplat la întilnirea din Veneția a lui *Goluhovski* și *Tit- toni*. Indată ce au sosit la hotelul *Grand Hotel* ca să-și înceapă sfăturile, fie-care din ei a că- pătat câte-o epistolă pecetluită. Ministrul au des- făcut scrisorile, în care erau medaliile și numă- rul acelor orașe italiene, care își ridicaseră cu- vântul pentru întâmplările din Innsbruck.

Tittoni era încurcat rău și-a pedepsit aspru pe sluga, care nu s'a uitat, de unde vin scriso- rile acelea.

— **Napoleon I și tunelul Simplon.** La săr- bările aranjate când cu deschiderea tunelului Simplon a luat parte și prințul Roland Napoleon; faptul acesta foile elvețiene îl aduc în legătură cu numele marelui Napoleon. Căci drumul Sim- plon era gata acum 100 de ani. În 25 Septembrie 1805 trecea prima căruță pe acest drum, iar în 3 Octombrie artileria (tunarii). Mulți trag la in- doială, că Napoleon a văzut drumul Simplon, deși pe părțile unui birt pela intrarea de nord sunt următoarele vorbe:

This is the place
where
Napoleon the Ier
On the 27 th of May 1807
took a glass of Milk
that he paid with a
5 franks piéce

(Acesta e locul unde Napoleon I în 27 Mai 1807 a băut un pahar de lapte pentru 5 franci).

Scriitorul francez *Antran* dă descrierea dru- mului de atunci și zice, că Napoleon nu l-a vă- zut niciodată.

— **Mosova fără pâne.** O grevă întincoșata a fost în Mosova. Brutarii s'au pus în greva, așa că patru zile Mosova a fost fără pâne; lipsa a simțit-o îndeosebi poporul de rînd. La început au lucrat păziți de polițăi numai muncitorii lui *Pihpov*, brutarul cel mai mare din Mosova. Dar amenințați au trebuit să se alătore și ei la greviști.

— **Funcționar sinucigaș.** *Nemény* *Jenő* fă- case frumosul multă vreme la o fată, dar apoi a fugit cu sora ei, femeie măritată, care s'a mai îngrijit să-și păgubiască bărbatul cu 6000 de fl. Bărbatul femeii l-a arătat la judecătorie, îndră- gosita parece a fost prinsă, dar mai târziu bărbatul și-a retras păra, iar primarul Buda-

pestel i-a dat postul lui *Nemény*, post ce i-l luase. Întâmplare: l-a zdruncinat însă foarte... avea accese de nervositate. S'acum s'a îmoușcat.

— **Palme scumpe.** Prețul unei palme bur- gheze fără nimic lângă ea e cinci florini. Ori-ce măsura, ce ar cădea jertfă furiei de palme, scum- pește petrecerea Palme. ce cochetează cu vătă- mări grele trupesti, costă uneori averi întregi. Așa a costat pe un negustor din Antwerpen o palmă, ce a dat-o unui preț în o calenea, numai 10.000 franci. A mai fost pârât ca lovarăș și soțu-său, care pe negustor l'a ajutat la împărțirea de palmi. Cel palmuit a cerut 100.000 franci taxă de durere.

După lungă desbatere tribunalul a amendat pe palmuitori cu 50 franci și 10.000 franci taxă de durere.

— **Foc.** În noaptea spre Joi la trei ceasuri glasul de cucuvas al clopotului spunea lumii, că arde. Pompierii au și plecat să caute să stingă focul. Totuși a ars acoperișul unei case din strad- sapel.

— **Sinuciderea contelui Bacunin.** O depeș- din Paris a răspindit știrea, că fiul marelui re- voluționar, *Mihal Bacunin*, s'a sinucis în Nizz. Acum câte-va zile își cumpărase o barcă, car a umplut-o cu petrii și cu care a vislit apoi în largul mării. Neintorcându-se multă vreme acas- soția și cunoscuții l-au căutat prin tot locul; au aflu- însă numai barca goală. Soția-sa a găsit o epi- stolă, în care-l scria, că o să-și pue capăt vieți. Se zice, că ar fi perdit foarte mulți bani în cărț.

— **Șeșezeci de oameni măcelăriți.** S' telegrafat din *Sofia*, că o bandă de 80 Bulgar a atacat orașelul grecesc *Plisura* și a măcelări- șeșezeci de Greci.

— **Arta grafică, care e așa zicând antelup- tătoarea tendințelor artistice, generale, neintre- rupt câștigă și acele terene, care mai nainte to- tal se nchiseseră multe vreme. Lumea noastră industrială și comercială vrea să realizeze asfe- de tendințe, cari preocupă arta noastră grafic- transformată. Așa la expoziția industrială aradană bat în ochi desemnurile făcute din încredințare: biroului de anunțuri *Goldberger A. V.* desemnuri la expoziția din anul trecut dela *Nemzeti Szalon* a câștigat premiul de stat. Firma sus amintită: însărcinat pe *Barta Ernő*, ca în cadrele antreprize să-și desvolte activitatea pentru ridicarea nivou- lui artistic al anunțurilor și reclamelor.**

— **După epoece.** Unul din eroii războiului buro-eglez, generalul *Cronje* a fost arestat în *Chicago* (America). El a fost unul, care cu sabie și-a scris pentru veacuri numele în istoria răs- boiului buro-eglez. Acum nenorocitul caută de tot rău și poveștea, ce a spus-o el înaintea ju- decătorilor e sfășietoare.

A cercat toate meseriile, de când e în A- merica. S'a aratat în circ, a fost actor, curății

Scena 5.

Cei de sus, *Călin*, *Iosana*, *Lina*, în urmă *Pralea* la ușă.

Călin, *Iosana*, și *Irina* (salută): Bună ziua!
Ireolul, *Sandul*, *Răveca* și *Porfirie* (resă- lută) Bună ziua!... Mulțămim d-voastră!

Iosana: Ne-ați pofuit aici domnule pă- rinte!?...
Preotul: Așa-I dragă și vă mulțămesc, că mi-ați dat ascultare. Un lucru avem de deslegat... Draga mea *Iosana* voești d-ta căsătoria ficel- d-tale cu feciorul domniului, (arătând spre *Sandul*) cu *Iorgu*?

Iosana: N'am fost în potriiva domnule pă- rinte!
Preotul: *Lina* draga mea!... Iubești tu pe *Iorgu*?

Lina (își pleacă ochii).

Preotul: Spune, voești să-I fii soție?

Lina: eu sunt fată săracă!

Preotul: Tu nu ești săracă; unchiul tău din țară a lasat pentru tine 12.000 de lei.

Lina (surprinsă)... Dumnezeu!

Preotul: Ce-ți spun, e adevăr! Te întreb dară, voești și acum, că ești bogată să fii soția lui *Iorgu*?

Lina (sfoasă): Dacă se învoesc și dumnia- lor!...

Preotul (cu mâna) Dumnezeu să vă bine- cuvinteze!

Sandul (tot pe scaun, mișcat): Veniți să vă sărut, pruncii mei!... (Sărută pe *Iorgu* și pe *Lina* apoi întinde mâna *Iosane*)... *Iosana*, iartă-ma!...

Iosana (dând mâna, plânge): Iertarea-I dela Dumnezeu!... (Lina apoi cade pe peptul mamei)

sale și plânge înceambele până la finea scenei.

Răveca plânge și ea încet în cătrînță, iar *Lina* se șterge la ochi).

Preotul: *Irina* dragă și domnule învățator! Iubiți-vă voi?

Călin: Iubesc!

Irina: (încet): Da.

Preotul: (Dumnezeu să vă binecuvinteze!...
Sandul: (de pe scaun neputând grăbi de mișcat întinde mâinile. Sărută pe *Călin*, apoi pe *Irina*, care rămâne îngenunchiată, plecată cu capul pe peptul lui. *Răveca* i-se așează pe umăr și plânge și ea până la finea scenei).

Preotul: Ție *Iorgule* și la *Lina*, eu voi fi naș.

Iorgu: Mulțămesc! (îi sărută mâna).

Porfirie: Iar pe d-ta dle învățator cu *Irina*, eu vă cunun. (*Călin* se închină).

Pralea: (întrând bine în lăuntru, pune lancea jos și cu mâinile pe inimă). Nu știu, ce mă doare aici... că-mi vine să plâng!...

Preotul: (grav). Așa dară fiilor, vedeți, că vecinic și nestrămutat rămâne adevarul, că: (Țira e deavolul, car iubirea e D-zeu!

Pralea (ezaltat). Viivaat!... Să trăiaască!... începe a juca schiopătând și împedcându-se în lance, cade grămadă). Cortina cade.

Ion al Firei.

Văzut-ai bătrânul aplicat pe cărți, ce păzia în noaptea de înviere strana a doua dela tindă începând? Ți-am spus, că ni rău, n'am vrut să te săgete și pe tine privirea lui fulgerătoare. De aceea te-am chemat acasă. Eu îl știam la ocnă și scheletul deșirar, ce l'am văzut, a făcut asupra

mea o stranie impresie. Căci și eu l'am văzut în acea fioroasă *Duminecă* a *Tomil*: L'am văzut plin de sânge, cu ochii turburi de pasiunea bestială de a ucide.

Era o dragă zi de primăvară, *Duminecă* *Tomil*. Feciorii satului erau toți de față la nuntul lui *George Mărin*, flăcău fruntaș în sat, căci doa- mireasa fusese una din cele frumoase ale satu- lui. Atâți feciori își rupseseră cismele pe la poartă lor și ntr'o vreme *Ion al Firei* fusese fericitul cu care fata stetea mai bucuros de vorbă. Săcitiți- de lângă coasta vie știu tremura cu prelinsul su- sur al foilor lor multe despre o dragoste nemăr- ginită... Lumea zicea, că nu-i a bine atâta dragoste. De au avut ori nu drept, nu știu; destul, că sfr- șitul dragostii e un omor fioros. omor bestial!...

Căci pe atunci erau vreme grele. Se băteau foc la Căne-creș și feciorii erau prinși cu lațul, ca să se ducă la bătae să lupte pentru împăratu. Intr'o dimineață cu alți opt sedeleș leguți au fost duși în crăpatul zorilor zece feciori, între cari și *Ion al Firei*.

Vremile s'au schimbat. *Mama Măriuții* zicea, că nu e eretă ca o fată tinără și bogată să bo- cească. Firea ntreagă te îndemna la așa ceva. În albăstriul cerului se jucau mielusei sburdalnici de nori, soarele voia să-și imprumute toată drago- stea-I înfocată pământului, ce se mânia pe el pentru atâta iarnă. Lumea străpunsă de săgețile aprinzătoare ale soarelui și miresei ei firii, era estasiată de prima, cea mai plăcută zi de primă- vară. *Toma* se ntorșese la *Christos* în acea zi, iar natura făcea dimpreună cu micile ei creaturi cuvântătoare, de nenumărate ori solemnă săgă-

tor de încălțăminte, conductor la tranway, era acum a fost prins cu ceva înșelătorie... Și judecătorii i-au pus un an de temniță pe cap.

— **Incassarea pretensiunilor de cult.** Cultul bisericii rom. gr. or. până-aci încassau organele administrative numai după vidimarea respectivului Conzistor diecesan.

Dupa-ce însă prin aceasta încassarea acestor pretensiuni sulerea de multe ori mari întârzieri și comunele confesionale în chipul acesta nu puteau corespunde punctual îndatoririlor lor — ceea-ce drept urmare avea că învățătorii nu-și căpătau regulat salariile — pentru sanarea acestor neajunsuri și pentru simplificarea procedurii ministrul cultelor și instrucțiunii publice a ordonat, ca pretensiunile de cult arătate de comunele bisericesti să se încasseze și atunci, când acelea ar fi vidimate numai de protopopul concernent și provăzute cu sigiliu-i oficios.

— **Omor în școală.** S'a întâmplat în Zenta. Studentul de clasa VII gimnazială Dudás Emi, fiul primarului orașului, Mercuri dimineața și-a împușcat pe colegul Katona Imre în fața clasei întregi zicând:

— *Cu asta și-am fost dator!*

Ucigașul a fost arestat. Pricina omorului a fost o ceartă; Dudás i-a zis lui Katona, că-l prost, ear Katona l-a palmuit pe Dudás. Răniile lui Katona sunt mortale.

— **Fluturi omorâtori.** Ziarele japoneze povestesc un fapt, care va arunca în uimire pe naturaliștii europeni.

Acum câte-va zile orașul Tokio fu asaltat de miliarde de fluturi mari, cari constituiră un adevărat flăgeli.

Intr-o noapte într'un palat, unde se dădea un bal, sala principală, iluminată „a giorno”, fu asaltată de cete de fluturi ai caror număr fu evaluat la peste 50 de mii.

Invitații, cari la început riseră, o luară apoi la fugă orbii de loviturile fluturilor, cari se repezau în figurile lor.

O dansatoare, orbă de loviturile cetei de fluturi perisă în mare număr, dar cei rămași în viață se repeziră asupra lanternei unui politist care pazea pe stradă. Omul d'abia avu timpul să fugă.

Fluturii asaltară toată noaptea lanterna și apoi dispărură, lăsând pe câmpul de luptă mii de cadavre din ceata lor.

— **Aventură de călătorie.** Cavalerul Bleiben, guvernatorul Bucovinei, călătorind spre Lemberg a pățit ceva, de ce acum se plânge și căește foarte rău un căpitan și o prea frumoasă femeie, soția medicului militar din Stanislou.

— **Si pe arșita aceea** în satul Curtici era mare sărbătoare. Măriuța era condusă la altar de Nicolae Brinză. Nu cedase ea, decât stăruințelor mamei sale. Ion și așa n'o să mai vie. Războiul s'a sfârșit de atât amar de vreme și de el nimic, nimeni nu vorbește.

Cătră sară firea păreă, că se răsbună. Vecinul nostru Mitru imi spunea, că ziua nu se va sfârși cu bine. Cătră patru ceasuri o posomorăla a cerului făcea îngrijați pe nuntași. Venise dinspre soare-răsare; în compoziți veniau norii. imi zicea Ion, fostul căpral în regimentul nostru al confiniului militar. Un fulger trăsni între lăutari fără să facă ceva rău, decât o găză...

S'atunci din o galească se pogori în galoane îmbrăcat un oficer. Trăsese direct la locul de nuntă. Merge direct la mireasă; pe sus norii se întreceau unul pe altul în goană și în colorii tot mai inspăimântătoare. Și Nicolae sta mut... privia la ingalonatul soldat, cum joacă, cum ride cu mireasa... o furie nebună, un lemn de gard ridicat... o sabie strălucind... Ion al Firei, oficerul s'a apărut cu sabia și-o mână și hirburi de cap spart fu urmarea înfricoșatei ciocniri...

Curtea cu jurați a osândi la trei ani de robie pe Ion, oficerul, ce se delinsese în războiul și lupta dela Căne-crăi, mându-i-se în considerare, că și-a apărut viața. Măriuța în o mânăstire plânge tragicul sfârșit al vieții sale... Ear Ion an de an caută celula călugării, ce se roagă pentru ertarea păcatelor lui și-a tuturora...

Ioan Blegu.

Intr'un cupeu de clasa întâi adevă și tozmă în acela, în care s'a suit guvernatorul, era fericita păreche, care nu fără oare-care neplăcere s'a uitat la noul venit. Căpitanul s'a și grăbit să deslușiască lui Bleiben treaba, dar acesta nu găsisse loc în alt cupeu și nici după convenita deslușire nu s'a depărrat.

Căpitanul furios începu să înjure, s' spue neîntrerupt, că asta nu e lucru frumos. Bleiben rămase liniștit. În Lemberg, ce să vezi? Din biletul de vizită, ce i'Pa întins necunoscutul, știu abia căpitanul cu cine are de a face și spre marea groază a lui, Bleiben fu întâmpinat la gară de generalul baron Friedler, șeful corpului de armată din Lemberg.

Pentru niște ochi frumoși se poate aștepta căpitanul la urmări neplăcute.

— **Pisică în teatru.** S'a întâmplat în teatrul Monnaia din Bruxela. Cineva din public și-a dus pisica la teatru. Se juca Faust, când pisica speriată sări de pe galerie, căzu drept pe capul unui privitor pricinuindu-i nu nețusemnate răni, apoi nebună începu să muște în stânga și în dreapta. Doamuele erau indeosebi foarte spăriate. În sfârșit un pompier a omorât pisica.

Un ministru al României în Arad

— 5 Mai n.

Ministrul român al agriculturii dl Ion C. Gradișteanu a petrecut ieri în Arad. Ministrul a sosit cu acceleratul de dimineață, având în suită pe dl Frunza director substitut al căilor ferate române. Bunescu, directorul căii ferate Ploiești-Valeni, Procop Filitti și Șerban Ghica, ingineri și Șerban Stoensescu, jurisconsultul căilor ferate române. Ministrul a venit la Arad să studieze motoarele fabricii de vagoane și să se convingă prin proprie intuiție despre utilitatea lor.

La gară în Arad, i-a ieșit întru întâmpinare Vásárhely Béa, membru în casa magnatilor, președintele fabricii de vagoane, baronul Bohus László și mai mulți funcționari ai fabricii. După aceea ministrul a vizitat fabrica, ar-

La 11 ore s'au întregă cu un motor nou a plecat spre Mezöhegyes, de unde s'a întors numai seara.

Se zice, că mulțumit cu cele văzute, ministrul a și făcut o comandă de motoare pe seama statului român.

DIN ROMANIA.

— **Paștile la Sinaia.** MM. LL. Regele și Regina au tinut anul acesta să petreacă sărbătorile Paștilor la Sinaia, în acest cuib fermecător, unde natura a revărsat cu atâta bogăție darurile sale.

Vremea atât de nestatornică la Sinaia, de astădată a fost admirabilă. Și pare, că s'a stabilit astfel, că și zilele se scurg senine și liniștite. Soarele binefăcător strălucește în toată splendoarea și dă viață nouă vegetației înghețate de vremea erneli: încălzește și înviază până și sufletul amorțit și chinuit al omului.

M. S. Regele s'a dus pe jos la biserica mănăstirei, în ziua de Vinerea Mare și s'a închinat la epitaf. Majestatea Sa a depus pe epitaf un mănunchiu de flori.

Majestatea Lor au asistat la serviciu divin în prima zi de Paști, la orele 12 ziua, oficiat de starețul mănăstirei, P. C. Sa Arhimandritul Mitrofor Nifon, cu adevărat demn slujitor al altarului, înconjurat de clerul mănăstirei.

M. S. Regele a venit însoțit de dl maior adjutant Baranga, iar M. S. Regina, însoțită de d-na Zoe Bengescu.

Pe treptele bisericești, Suveranii au fost întâmpinați de dl Virgil Alexandrescu, directorul oficiului spitalelor civile, și de autoritățile locale.

M. S. Regina mulțumea la salutul celor prezenți prin cuvintele: „Cristos a înviat”.

La intrarea în biserică Majestatea Lor au fost întâmpinate de starețul mănăstirei, în odăjdii arhieresti, cu evanghelia și crucea. Corul vocal al mănăstirei, sub conducerea maestrului Atanasie Verzeanu, a cântat, în mod foarte corect și armonios, „Ingerul a strigat”.

La plecarea Suveranilor, corul a cântat Imnul Regal.

Arhimandritul Nifon a oferit Majestateilor Lor un coșuleț cu onă roșii, desemnate în stil național.

La castelul Peleş face de gardă compania IV din regimentul Prahova nr. 7, cu drapel și muzică, sub comanda dlui căpitan Șeicaru.

Muzica militară cântă în parc în fiecare zi, dimineața și după amiază.

Războiul ruso-japonez.

Nu se știe de bună seamă nici, unde sunt Rușii, dar nici, unde sunt Japonezii. Despre flota lui Rosdestvenski, care s'a unit cu flota lui Nebogátov și despre planurile lui se vorbesc multe, dar iarăși nimic sigur.

S'a zis, că și vasele, flota lui Scrydlo s'ar fi unit cu Rosdestvenski, puțin creștin însă știrea aceasta. Dacă totți trei admirali ar fi la un loc, primejdia lui Togo, se zice n'ar fi mică.

Sunt însă unii, cari zic, că Rosdestvenski n'are nici un plan, nici un scop. El numai demonstrează cu flota-i, ca Rușii să poată avea condiții mai bune de pace.

De altmurl el stă iarăși prea mult vreme prin porturi franceze, așa că Japonia de bună seamă va învinui din nou Franța că calcă neutralitatea.

Flotele ruse.

Londra, Lut «Daily Mail» i-se scrie din Tokio: Zăbava flotel ruse dă de bănuț, ea peste tot n'are un scop bine hotărât. Se crede, că flota rusă a primit următoare porunci:

1). Să ajungă la Vladivostoc, 2) să dăruiască părțile flota japoneză dela baza operațiilor sale, 3) să aștepte tractările de pace, fiindcă Rușii cred, că așa vor căpăta condiții mai prinoase.

Hamburg. Guvernul rus a tocmiț alături de 4 vase de cărbuni, cari în ce le priveșc drumul, au căpătat poruciă pe celălaltă. În aceste se vor ține de a patra flota rusă.

Din Mandjuria.

Colonia. «Köln. Zig» primește din Gunciuin știrea următoare: Japonezii au gând să atace pe Ruși pe întreaga liniă. Atacul de căpetenie va fi împotriva aripilor drepte. Japonezii au zădărniciț trecerea Rușilor peste Liaho.

Nouă trupe ruse.

Zilele trecute a inspectat țara cele patru companii de puști-mașini, alcătuite din jandarmaria călărească.

SFATURĂ ECONOMICE.

Despre cultivarea buruienilor medicale.

Maș de mult pe miriști creșteau din belșug burueni medicale. Pe vremea aceea nici nu trebuiau atât de multe. Acum însă aproape oriunde petec de pământ îl samănă oameii; trebuințele sunt iară azi mai multe, așa că buruenile, cresc ele de ele nu le acoper, ceea-ce dovedește faptul, că în străinătate foarte mulți se ocupă cu cultivarea buruienilor medicale.

Drept aceea e de lipsă și e ceasul din urmă ca și la noi să se ocupe oameii cu cultivarea buruienilor medicale. Și aceasta e cu atât mai de lipsă, că an de an se aduc la noi din străinătate mari cătățimi de astfel de buruene cu prețuri foarte mari.

Și burueni de acestea r fi destule. Doar pe toate locurile găsim mătrăgună (Atropa belladonna) ale cărei rădăcini și foi uscate le întrebuințează spișerii, apoi foile de cucută (Conium maculatum) și sămânța, apoi foile dela degetărită (Digitalis purpurea), sămânțele și foile măsărlarișei (Hyosciamus niger) spișerii din Budapesta le cumpără în prețuri mari și în cătățimi mari. Deci cultivarea acestor burueni veninoase, care cultivare aproape nimic nu costă, ar aduce oriunde și cul foarte mare câștig. Firește trebuie să ne uităm ca să aibă totdeauna pământ bun.

Ori-ce faceți deci, dragă țărani, nici un petec de pământ nu-l lăsați nefolosit și atunci lipsa și sărăcia va sgriburi pe afară, nu va intra în casa voastră.

ECONOMIE.

Arad, 5 Maiu.

Instrucție specială de agronomie armată. Se anunță din București, că generalul Manu, ministrul de război al mâinii a hotărât să organizeze astfel de cursuri practice, la cari soldații pot să și învețe cunoștințele de lipsă pentru cultivarea rațională a pământului și tehnica modernă a agriculturii. Cursurile acestea economice de cazarmă sunt o inovație fără precedent în lume.

Targurile de țeară din 5-15 Maiu. In 5 Maiu: Algyógy, Felkenyer, Căpâlnăș, Mănăsturea (Cluj) Ecica-română, Cubin (Timiș) Moldova, Voila. In 6 Maiu: Dobra, Caransebeș, Lupăș, Zernești. In 7 Maiu: Apatin, Pecica, Zărnic, Ighiu-unguresc, Petrovoselo, Reteag. In 8 Maiu: Bistrița, Gurahonț, Aiud. In 9 Maiu: Ozora (Toronto). In 10 Maiu: Rădăuți, Tușnad. In 11 Maiu: Deva, Peliș, Soborșin, Samos. In 12 Maiu: Lăpoș, Juncuș, Nemetpárdány, Petrovaț, Pardanul siric. In 13 Maiu: Dezna.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta. — Cota oficială pe ziua de 5 Maiu. — Încheierea la 12 ore:

Table with market prices for commodities like wheat and oil, showing price ranges for different quantities.

Table showing market prices for various goods like flour and oil, including prices per 100 kg.

Table showing market prices for goods from Arad, including flour and oil.

Table showing market prices for goods from Arad-nou, including flour and oil.

Table showing market prices for goods from Timișoara, including flour and oil.

Tirgul de porci din Köbánya. — 5 Maiu. — De prima calitate ungară: Bătrâni grei pârchea în greutate peste 400 chilgr. 130-131 fil.; bătrâni mijlocii, pârchea în greutate peste 300-400 chilgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 200-300 chilgr. 139-141 fil.; Calitate sârbească: grei, pârchea peste 260 kilg. 139-141 fil.; mijlocii, pârchea 240-260 chilgr. greutate 138-139 fil. — porci până la 240 kgr. 138-139 fil.

POȘTA REDACȚIEI. Sibișenilor. Noi am primit manuscrisul. La deschis cu plăcere, publicăm însă. Dacă stățiți trimiteți din nou manuscrisul și 12 copii. Aveți dreptate învinuindu-ne, că am lua pe oamenii slabi sub scut. Dar noi avem să ținem cont de cea-ce interesează pe majoritatea cititorilor. Dacă ne-am deschide coloarele pentru acești oameni de nimic sunt, ar trebui zilnic să putem nu foaie dar carte întreagă. Și credeți că cetii-o cine-va? Omul de bun simț se învârtă cu scribă dela atare lectură. Coloarele foilor sunt menite pentru alte lucruri folositoare și edificatoare pentru toți.

CARMEN SYLVA

PE DUNĂRE.

27 APRILIE — 3 MAIU 1904

(Urmare).

După ce vizitaram biserica și am ascultat un Te-deum, D-nul din Comisiune ne invitara să asistăm la un spectacol foarte interesant. Trebuia să privim, cum se scapă oamenii unui vapor naufragiat, și anume mântuirii sunt numai turci. Se improșcă o rachetă, de care e legată o frânghie, care trage după sine un otgon; acesta trebuie să fie prins de pe vas și fixat bine, pe el vin naufragații la țarm, firește scufundându-se, și în mare. Adesea racheta întâia nu reușește, pentru că pe furtună este greu să se găsească direcțiunea în care trebuie să fie improșcată. Eu mă gândeam la starea marinarilor cuprinși când de spaimă când de nădejde pe vasul, ce se scufundă, trebuind să asiste câte o zi întreagă la încercările ce se fac pentru a-l mântui; nădejdea și disperarea îi cuprind pe rând. După aceea ni-s'a arătat o barcă de salvare, al cărei fund e prevăzută cu ventile și al cărei barcagii sunt îmbrăcați în plută. În fie-care clipă se răsturnau, dar' intrau iar în barcă fără a trada nici cea mai mică supărare.

Atunci cerul voe să es un moment pe mare, căci valurile mă priveau prea ademenitoare. Căți-va domni, deprinși cu marea, se urcară împreună cu mine în pilotina comisiunii dunărene. Prințesa se servi de un vas englezesc și pornirăm înainte pe valurile dântețoase până la geamandura urlătorre. Aci se află, departe în mare, o geamandură singură de tot, și la fie care val, ciocanele de afură lovesc în clopot; e de o admirabilă melancolie, e un tablou de o singurătate așa de desnădăjduită, ca și acel pescar cu prelungitele sale urale în mijlocul apelor. Mai departe este geamandura urlătoare; când marinarilor aud aceste două sunete sunt veseli și se simt la adăpost. Mie îmi sunau ca clopotele pentru acel morți, cari zac neîngropați în adâncimi; cineva spusese, că pare a fi turnul unei biserici scufundate, care stă fără încetare pentru toate acele sărmane suflete, cărora nu le a fost dat să aibă o îngropare cuvioasă. Impresia era de felul celor ce nu se uită, adâncă și solemnă, de și nu este decât o geamantură cu un clopot, care răsună peste întinsul apelor, la fie-care val al ei. Ea nu are suflet, dar' par'că avea unul tânguitor, dejnădăjduit.

Aș fi mers bucuros până la insula Șerpilor, deși resturile templului au fost transformate de Turci într'un far: se zice, că insula are un mare farmec. Dar' nădăjduesc să merg altă dată: atunci o să ne închipuim, că Argonauții colindă pe acolo și că sunt încă în picioare templele în care odată învioratul Pont Euxin era implorat, să se îmblânzească.

Seara a fost un prânz cu mai mult de 60 de persoane și în vreme ce luam pe punte cafeaua, vaporul se puse în mișcare și ne duse la Palatul Comisiunii Dunărene, unde eram invitați pe seară. Aci se adusesse cel mai bun cor din București, cel condus de dl Chiriac.

Tot drumul spre Palat era iluminat; luminația pe apă era de mișcă de ori mai frumoasă, decât pe uscat.

În raza luminilor de faclă se oprise întuneceat vaporul Brâncoveanu, care sosise atunci din Brăila. De-odată văd o mână, eu nu puteam nici măcar distinge dacă era de bărbat ori de femeie; mânia mișcă o coroană, până ce-mi atrase privirile și atunci o aruncă în unda aurie. Pricepusem! Era cineva care voia să preamărească astfel o poezie a mea scrisă în Biarritz, pe când eram fată tânără:

În mare aruncă o coroană de flori,
În fundul ei doarme logodnicul meu,
Și pân' veți găsi pe logodnicul mort,
Sălbatică mare, mi-o poartă mereu!

Am fost foarte mișcată; era ca o convorbire intimă între două suflete, pe care nimenea nu le asculta, fiind-că toți erau ocupați cu luminația; înainte de a fi putut mulțumi necunoscutei pentru gingașa ei atențiune plină de iubire, m'au și chemat. Cât voiu trăi, voiu vedea acea mișcare a mâneli și voiu privi după coroana, ce grăbea spre mare prin undele luminate și care era purtătoarea unei idei! Această mișcare singură mi-a înșeninat toată seara!

Poezia a fost pusă pe note foarte frumoase de compozitorul român Scărlătescu și astfel a devenit populară.

Toate vapoarele iluminaseră; jocul de artificii scapăra în jurul figurei Dunărei, care stătea cu tridentul în mână și părea, că stăpânește și focul și apa. Iluminația a ținut toată seara, schimbând tablou după tablou; era ne-mai-pomenit de frumos! Fructe delicioase ne desfătara după ostenele zilei și bucuria cea mare ne alina ori-ce oboseală. Când ne-am întors la debarcader, ne-a primit un cor dragălaş de 15 fete pe care le adusesse, foarte de departe, un preot. Eu le-am chemat firește pe toate pe vapor. Numai vaporul Mircea, al școalei de marină, nu l-am putut vizita; nu mai eram în stare să mă urc pe treptele lui, puterile nu mă mai țineau și de aceea a trebuit să las pe Regele singur. Picioarele îmi refuzau ori-ce serviciu, pentru că în cele opt zile din urmă nu le crușasem de loc. Dar' aceasta era floare la ureche; bucuria n'a fost turburată de nici un nor: m'am recreat! Căci însemnează mult, să faci o călătorie de o săptămână întreagă fără de nici o supărare! Ar fi putut să plouă ceva mai mult, dar' nu la Sulina; aci vremea era splendidă, după ce cu o zi mai înainte fusese o voibură atât de strajnică, încât toți își pierduseră nădejdea în reușita frumoaselor lor pregătiri. Dimineața viitoare la 5 ore am părăsit Sulina. Eu stăteam înaintea cabinei mele și trimiteam cele din urmă salutări, și priveam răsăritul soarelui d'asupra mării și intrarea în Canal și satele, care păreau că erau adunate încă tot de ieri, că n'ar fi dormit de loc. Vaporul Brâncoveanu nu s'a mai umplut cu oamenii cari îl animau ieri, dar' gândurile mele se animau și azi cu dragoste recunoscătoare de ei și bucuros i-aș fi salutat încă o dată pe toți.

Înaintam iarăși prin enorma singurătate a apei. Canalul este clădit în mijlocul unui lac; ce greu trebuie să fi fost până s'au ridicat terasamentele, digurile! Tratatul dela Berlin ne-a lăsat numai un braț al Dunărei și le-a dat Rușilor patru; Hartley ne-a arătat, ce aproape este unul de gura Sulinei; e așa de aproape încât amenință să depună tocmai înaintea intrării în Sulina o insulă mare de nisip și să o facă aproape nenavigabilă. Până acum nu s'au făcut încercări, ca să se facă navigabil și brațul cel mai aproape de Sulina; aceasta ar cere lucrări uriașe și, deocamdată, vor fi lipsind banii pentru ele. Multă vreme n'a fost hotărât, ce gură să se ia; s'a ales gura Sulinei, fiind-că s'a părut, că astfel se va ajunge mai repede la un rezultat bun, cu toate că alte brațe erau mai largi și aveau mai multă apă. Greutatea este aici primejdia înșipării; canalul a fost adâncit prin continuă dragare, așa încât țărâmul este format de nisipul scos din adâncime. Pe nisip stau bine înalte casele svintate, dar' pe el nu poți semăna nimic. Mai departe pe uscat este numai trestie. Și oamenii de aici prin trestie trăiesc. Ei fac foc cu trestie, fac case din ea, tot cu ea și le acoperă și din ea își fac chiar și urejele, pentru-că oamenii de aici trăiesc numai din pescărit. Pescarii ne înmănară multe petiții, de oare-ce sunt foarte nenorociți din cauza legii pescăritului, care este însă necesară, dacă-i vorba să putem păstra înaintea de toate peștele, și cu el, icrele negre. Ce-i drept, nu se poate înlătura întrebarea: din ce să trăiască oamenii aceștia, dacă le interzic două luni întregei pescuitul, căci atât timp nu pot doborâ posti? Se apropiaseră bărcile cu pescari, unul ridică petiția în sus, dar lopada și căciula îi căzură în apă și plutiră la vale. Când îi atrăsel luarea aminte, el răspunse: „Ah, nu face nimic!”

Trecurăm iar pe lângă Tulcea, fără să debarcăm, dar toată lumea era pe țărâm, făcându-ne semne și salutând. Isăcea era liniștită. Înaintea de a ajunge aproape de Galați, văzurăm arătându-se vapor după vapor, venind să ne întimpine cu cântec și muzică: de astădată vapoarele dela Galați. Era dimineața, un soare frumos, un tablou splendid! Stăbirăm mersul pentruca vapoarele, chiar și cele mai mici, să poată ține pas cu noi, și înaintaram în susul Dunărei șapte vapoare într-o linie, al nostru în mijloc. Fiecare vas se apropie pe rând de noi, așa că puteam chiar vorbi unii cu alții, și salutările, uralele și semnalele se urmau fără încetare, până ce ajunserăm la Galați. Eu alergam dintr-o parte într'alta pentru a mulțumi tuturor și pentru a-mi întipări cât mai adânc în suflet splendida priveștiște. Multe vapoare erau împodobite cu flori în vase; ele erau foarte dragălaşe.

(Va urma).

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

LISTA

De scrisurile funciare 4% și 5% eșite la tragerea 12-a și a 47-a făcută în ziua de 9/22 Aprilie 1905. — Aceste scrisuri eșite la sorti cu cuponul de 1 Ianuarie 1906 și se vor plăti al pari (sută la sută) la Casa Societății cu începere dela 1 Iulie 1905.

4 %			5 %												
5000	1000	100	5000			1000			100						
405	300	26	402	2388	3236	4499	9843	20002	26263	32212	3024	15821	30776	96718	91
407	310	36	412	2398	3246	6205	9853	20012	26274	32222	3034	15831	30786	96728	93
415	320	46	442	2602	3276	6215	9863	20022	26283	32232	3054	15841	30796	96748	95
417	330	56	452	2610	3296	6225	9873	20042	26293	32242	3064	15851	35618	96758	98
425	340	66	472	2612	3914	6235	9893	20062	26400	32262	3084	15861	36400	96768	99
427	350		482	2620	3924	6245	13601	20072	26410	32292	3094	15871	36410	96788	
435	360		1309	2640	3934	6255	13611	20082	26420	34135	3607	15881	36420	95798	
437	380		1319	2642	3944	6265	13621	20092	26430	34175	3617	15891	36530		
447	390		1329	2650	3964	6275	13631	23509	26440	34185	3637	21205	36430		
467	803		1339	2660	3974	6285	13641	23519	26460	34195	3647	21215	36450		
477	823		1349	2670	3984	6295	13651	23529	26470	39814	3657	21235	36460		
487	833		1359	2672	3994	8517	13661	23539	26480	39824	3677	21245	36470		
497	843		1369	2680	4009	8527	13671	23349	27118	39834	3687	21255	36480		
4504	853		1389	2682	4029	8537	13681	23559	27128	39848	3697	21275	36490		
4514	863		1399	2692	4039	8547	13691	23569	27138	39854	8405	21285	84603		
4524	873		1903	2705	4049	8557	19601	23579	27148	39864	8415	21295	84613		
4534	883		1913	2715	4059	8567	19611	23599	27158	40908	8465	21409	84633		
4543	3008		1933	2725	4089	8577	19621	23819	27168	40918	8475	21419	84653		
4554	3018		1953	2745	4300	8587	19631	24829	27178	40928	8485	21439	84663		
4564	3028		1963	2755	4310	8597	19661	23859	27188	40938	8495	21449	84673		
4574	3038		1973	2765	4320	9009	19671	23869	27198	40948	8506	21459	84683		
4584	3048		1983	2775	4350	9019	19681	23879	29002	40958	8596	21469	84693		
4594			1993	2785	4370	9029	19809	23889	29012	43305	9605	21479	85709		
			2101	2920	4380	9039	19819	23899	29032	43315	9635	21489	85719		
			2308	2930	4390	9049	19829	26203	29042	43325	9645	21499	85729		
			2328	2940	4409	9099	19849	26213	29052	43335	9665	30716	85749		
			2348	2950	4429	9803	19859	26223	29062	43345	9675	30726	85759		
			2358	2980	4449	9813	19869	26233	29072	43365	9695	30746	85789		
			2368	2990	4459	9823	19880	26243	29082	43375	15801	30756	85799		
			2378	3226	4489	9833	19899	26253	29092	43385	15811	30766	96708		
										43395					

Consiliu de administrație: Membri: I. Calinderu, D. V. Polizu-Micșunești, Ștefan D. Greceanu, Anton Carp, A. Cuzino, Pașcanu, I. Pilat, D. Protopopescu. Director: D. A. Sturdza. Șeful Serv. Comptabilității: I. C. Constantinescu. Funcții delegați la tragere: P. Ștefănescu, N. Dumitrescu, I. Niculescu. Asistenți: S. Finkelstein (Cassa Marmorosh Blank), Em. M. Ștefan (Cassa Eftimiu & Co.), A. B. Haim, (Isac M. Levy S-sori).

709—1905. tk. sz.

Arverési hirdetmény.

A fasseti kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Papp Vazul aradi ügyvéd által képviselt „Victoria” takaré- és hitelintézet végrehajtónak, Dávid Györgye kapriorai lakos végrehajtást szenvedt elleni 196 K tőkekövetelés, ennek 1900. évi július hó 25. napjától járó 6%-os kamata, 29 K 80 f perbelli és végrehajtási, s ezuttal 20 K 65 f megállapított árverés kérvényezési költség, ugy a hozzá esetiakozónak kimondott Soborsini takarékpénztárnak C) 11. alatti 160 K tőke és járuléka, ugyanannak C) 12. alatti 270 K tőke és járuléka, „Victoria” tkpénztárnak C) 13. alatti 22 K tőke és járuléka, Soborsini tkpénztárnak C) 14. alatti 270 K tőke és járuléka, a kir. kincstárnak C) 15. alatti 8 K tőke és járuléka, Soborsini tkpénztárnak C) 16. alatti 140 K tőke és járuléka, Victoria tkpénztárnak C) 21. alatti 260 K tőke és járuléka, Fagetana takarékpénztárnak C) 25. alatti 134 K tőke és járuléka, ugyanannak C) 26. alatti 112 K tőke és járuléka, Soborsini tkpénztárnak C) 37. alatti 216 K tőke és járuléka iránti követelésének behajtása végett a végrehajtási árverést elrendeli, s hogy ehhez képest a kapriorai 40. sz. tjkvben A) 1. alatt foglalt 49. hrsz. 1200 négyzetméteri belföld és ezen épült 39. ösz-szeir. sz. házból, valamint a 210., 348., 502., 748. és 959. hrsz. összesen 5 hold kiterjedésű külterületű végrehajtást szenvedt megillető felmérési juttalék, együttvéve 643 K: továbbá ugyanazon tjkvben foglalt A + 643. hrsz. 61. négyzetméter kiterjedésű, telerészben végrehajtást szenvedt, felerészben pedig végrehajtást alatt nem álló Miron George tulajdonát képező szorgalmi föld, és pedig a végrehajtási törv. 156. §-ához képest az egész 15 K mint megállapított kiküldési árban.

1905 május 22. napjának d. e. 10 órakor

Kapriora községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési áron alól a legtöbbet főrőnek eladának a fenti telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanok a C) alatt özv. Dávid Mária javára bekebelezett szolgálatom érintetlen hagyásával fognak eladani. A venni szándékozók részéről az árverés megkezdése előtt a kiküldési ár tizedrészenek megfelelő összeg bántpénzt a kiküldött kezébe leteendő, vagy az 1881: LX. tc. 170. §-a értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény átszolgáltatandó.

A vételár három részletben, és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap, a második 30 nap, a harmadik 90 nap alatt az árverés napjától járó 5 százalékos kamattal együtt a fasseti m. kir. adóhivatalba fizetendő.

Az egyidejűleg kibocsájtott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen tkvi hatóságnál és Kapriora község előjárásánál megtekinthetők.

Az árverés elrendelése a kapriorai 40. sz. tjkvben feljegyzendő, egyntal a helyben megjelenő lapban közzéteendő.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Fasset, 1905. évi február hó 23-án.

(Olvashatatlan aláírás)
kir. albiró.

1521—1904. tkvi sz.

Arverési hirdetmény-kivonat.

A mária-radnai kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Rác János végrehajtónak, Szimeon Petru végrehajtást szenvedt elleni 150 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a mária-radnai kir. jbiróság területén levő, a ménesi 288. tjkvi A I 6 sz. 712—714. hrzi sz. egész ingatlanra 902 K és az u. e. tjkvi A I 1 sz. 1824. hrzi sz. egész ingatlanra 24 K kiküldési árban és pedig mindkét ingatlanra a C) 6. alatti özv. Tatar Mihályné javára bekebelezett özvegyi jog épségben tartásával az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1905. évi május hó 15-ik napján d. e. 9 órakor Ménes községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladani fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak a gatlanok becsárának 10%-át, vagyis 20 f-t, illetve 2 K 40 f-t készpénzben, az 1881: LX. tc. 42. §-ában jelzett tőkével számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminis. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes tékpapirban a kiküldött kezébe letéve, vagy az 1881: LX. tc. 170. §-a értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

M.-Radna, 1905. évi március 23-án

Polgár, kir. albiró.

Atențiune!

Daca doresti ghet-bune, eftina și arunci le cumpara din pravalia de ghet pentru dame și domni a lui Breca Károly de pe pista Arpád Nr. 5 (eficiul bisericii izraelite) unde comandati efectuesc mai punctosi.

Se pot capata totfelul de ghetefectiionate in atelierul meu. Rog bintorul concurs al onoratului public, cu osebita stima

Breca Károly

516

pantofar.